

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

2
0
2
4

No 3

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

74-91 xalqaro daraja
ISSN: 2992-8982

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Elektron nashr. 982 sahifa.

E'lon qilishga 2024-yil 30-martda ruxsat etildi.

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston fanlar akademiyasi akademigi
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, t.f.d., prof., O'zR Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vaziri
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, i.f.d., O'zR Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vaziri o'rinbosari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, i.f.d., prof., O'zR Oliy Majlisi qonunchilik palatasi deputati
Axmedov Sayfullo Normatovich i.f.n., professor, MIM akademiyasi rektori
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, i.f.d., prof., TDIU YoMMMIB birinchi prorektori
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, i.f.d., prof., TDIU Ilmiy ishlar va innovatsiyalar bo'yicha prorektori
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, i.f.d., prof., "O'IRIAM" ilmiy tadqiqot markazi direktori – prorektor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, i.f.d., TMI professori
Samadov Asqarjon Nishonovich, i.f.n., TDIU professori
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, t.f.d., Rossiya xalqlar do'stligi universiteti professori
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, i.f.d., prof., Xalqaro "Nordik" universiteti rektori
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, f.f.d., TDIU professori
Axmedov Ikrom Akramovich, i.f.d. TDIU professori
Po'latov Baxtiyor Alimovich, t.f.d., profesor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, i.f.d., TDIU professori
Isakov Janabay Yakubbayevich, i.f.d., TDIU professori
Musyeva Shoira Azimovna, SamDu IS instituti professori
Axmedov Javohir Jamolovich, i.f.f.d., "El-yurt umidi" jamg'armasi ijrochi direktori o'rinbosari
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, t.f.f.d., TAQU katta o'qituvchisi
Xalikov Suyun Ravshanovich, i. f. n., TDAU dotsenti
Kamilova Iroda Xusniddinovna, i.f.f.d., TDIU dotsenti
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, i.f.f.d., TDIU dotsenti
Rustamov Ilhomiddin, f.f.n., Farg'ona davlat universiteti dotsenti
Fayziyev Oybek Raximovich, i.f.f.d. (PhD), Alfraganus universiteti dotsenti
Sevil Piriyeva Karaman, PhD, Turkiya Anqara universiteti doktoranti
Mirzaliyev Sanjar Maxamatjon o'g'li, TDIU mustaqil tadqiqotchisi
Utayev Uktam Choriyevich, O'zR Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farxod, O'zR Bosh prokuraturasi iqtisodiy jinoyatlarga qarshi kurashish departamenti bo'limi boshlig'i
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, TDIU katta o'qituvchisi

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, i.f.d, TDIU dotsenti
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, i.f.f.d, TDIU dotsenti
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, i.f.d., TMI dotsenti
Babayeva Zuhra Yuldashevna, TDIU mustaqil tadqiqotchisi

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

MUNDARIJA

Экологические и альтернативные заполнители для бетона в условиях Узбекистана.....	10
Акрамов Хуснитдин Ахрарович, Тохилов Жалолiddин Очилов, Самадов Хомид Самандарович	
Investition marketingni rivojlantirish asosida mintaqa investitsiya jozibadorligini oshirish	16
Ahmedov Alim Babaniyazovich	
O'zbekistonda yashil budjetlashtirish, energiya samaradorligi va issiqxona gazlari emissiyasi.....	22
Pulatov Dilshod Haqberdiyevich, Qulliyev Ulug'bek Mirzayevich, Mamanov Alisher	
Development of the Digital Economy as a Trigger of the Economic Growth of the New Uzbekistan.....	28
Luiza Sayfullonova Makhmutkhodjaeva, Umarova Shahnoza Akbarovna	
Oliy o'quv yurtlarida matematik statistikani o'qitishning xususiyatlari.....	34
Shamsiyev Damin Najmiddinovich, Aymatova Farida Xo'razovna	
Turizm tadbirkorlikning o'ziga xos xususiyatlari	37
Mardonova Dilafuz Kosimovna	
Oziq-ovqat xavfsizligi ta'minoti: O'zbekistonda mayonez importini notarif tartibga solish va ichki ishlab chiqarishni rivojlantirish istiqbollari.....	41
Muratova Shohista Nimatullayevna, Nomozov Azizbek Xayrulla o'g'li	
Mamlakatimizga xorijiy investitsiyalarni jalb etishda qimmatli qog'ozlar bozorining o'rni va roli	46
Akramov Azamat Ramziddinovich	
Mamlakatning iqtisodiy va ekologik rivojlanishida elektromobil sanoatini rivojlantirishning ahamiyati	53
Iminov Mahmudjon Azimjon o'g'li	
Hududiy eksport salohiyatini oshirishning marketing strategiyasi.....	60
Jiyamuratov Rustam Nuriddinovich	
Turistik kompaniyalar moliyaviy barqarorligini baholash usullarini takomillashtirish kompaniya moliyaviy barqarorligini ta'minlashning muhim mezonini.....	65
Jo'rayev Behzod Nuriddinovich	
Iste'molchilarni xulq-atvori modellari asosida marketing strategiyalarini shakllantirish.....	70
Kutbitdinova Moxigul Inoyatovna	
Hisob siyosati va unda biologik aktivlar hisobini yoritib berish tartibini takomillashtirish	75
Mirzayeva Nargiza Batirovna	
Mamlakat iqtisodiyotini rivojlantirishda investitsiyalarning o'rni.....	80
Otajonova Charosxon Polvonqul qizi	
Innovatsion menejment va raqamli transformatsiyalarni joriy etishning metodologik asoslari.....	84
Quldoshev Asliddin Tursunovich	
Strategik boshqaruvda xususiy kapital samaradorligini baholash.....	89
Nasriyeva Zebiniso A'zam kizi, Mavlanova Dilobar Maxkamovna	
Mintaqalarni innovatsion rivojlantirish istiqbollari tashkiliy tuzilmalarini takomillashtirishni boshqarish yo'llari	100
Xodjamuratova Gulbaxar Yuldashevna	
Meva-sabzavot eksporti barqarorligini ta'minlashning ekonometrik tahlili	105
Shamsiyeva Feruza Muratxodjayevna	
Зарубежный опыт активизации экономической активности домохозяйств.....	111
Бердиев Гайрат Ибрагимович, Маликова Севинч Телман кизи, Люсиков Артемий Александрович	
The Impact of Foreign Direct Investment on Economic Growth: A Case Study of Uzbekistan.....	116
Abdulla Ibragimov, Keldiyorov Shakhriyor Ilyos O'g'li	
Mintaqada sanoat ishlab chiqarish rivojlanishining kambag'allikni qisqartirishdagi ahamiyati	121
Abdullayev Habibullo Asadulla o'g'li	
Global iqtisodiyot sharoitida islom moliyasi mezon va tartiblarini joriy etishdagi muammolar va yechimlar	125
Abduvosidova Gulandom Abdurashid qizi	
Amerika Qo'shma Shtatlari tajribasida biznes subyektlarini toifalarga ajratish amaliyotining xususiyatlari	131
Akobirova Nodira Najmiddin qizi	
O'zbekiston Respublikasida qishloq xo'jaligini innovatsion rivojlanish yo'llari.....	135
Axmedova Nafisa Amiriddin qizi	
Strategic directions of integration of Uzbekistan into the international hospitality industry	140
Bekmurodova Laylo Tursunmamatovna	

Surxondaryo viloyatida parrandachilikni rivojlantirish ko'rsatkichlarini prognozlash va modellashtirish.....	144
Bobomuratov Imomqul Islamovich	
Mamlakatimizda chorvachilik mahsulotlarini yetishtirishning hozirgi holati va uning tahlili.....	149
Talipova Dilfuza Nabiyeвна	
Agrar soha korxonalarining moliyaviy qo'llab-quvvatlash tizimini takomillashtirish.....	154
Erkinxojiyev Ismoiljon Ikromjon o'g'li	
Analysis of the Influence of Macroeconomic Indicators on State Budget Tax Revenue	158
Meyliev O. R., Gofurova K.	
Mahalliy budjet xarajatlarini hududlar ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishiga ta'siri	166
Hazratqulov Shahboz Boboqul o'g'li	
Influence of Digital Technologies on Economic Growth of the Republic of Uzbekistan.....	170
Igamberdiyeva Kunduz Ergashevna	
Transmilliy kompaniyalarning tashqi bozorlar uchun marketing strategiyalari va marketing tadqiqotlarini o'tkazish amaliyoti	174
Jo'rayeva Zilola Turobovna, Saidova Dilnozaxon Odiljon qizi	
Tijorat banklari tomonidan investitsiya loyihalarini moliyalashni rivojlantirish imkoniyatlari.....	178
Kamilova Iroda Xusnitdinovna	
Korxonalarda inqirozga qarshi moliyaviy boshqaruv tizimini takomillashtirish	183
Latipova Shaxnoza Maxmudovna	
Tijorat banklari faoliyatida onlayn tizimlarining tutgan o'rni va ularning rivojlanishi.....	188
Raxmataliyev Muzaffar Eshdavatovich	
Aholi farovonligini oshirishda tadbirkorlik faoliyatining ta'sirini baholashning nazariy asoslari	194
Fayziyeva Dilsuz Bahodirovna	
O'zbekiston Respublikasini "yashil" iqtisodiyotga o'tish samaradorligini oshirish.....	200
Mirzayev Bexruz Abdulla o'g'li	
Andijon viloyatida kambag'allik darajasini qisqarishiga ta'sir etuvchi ko'rsatkichlar	214
Musaeva Ziyoda Allayarovna	
O'zbekiston Respublikasi qishloq xo'jaligi eksportida marketing muammolari	218
Musyeva Shoirazimovna, Agzamov Avazxon Talgatovich	
Respublikamizda parranda bosh sonining hozirgi holati va uning istiqbollari.....	223
Akramova Nargiza Axrorovna	
Menejmentda ishbilarmonlik kommunikatsiyalaridan foydalanishda optimal strategiyalarini qo'llash shart-sharoitlari.....	227
Narzullayeva Gulchehra Salimovna, Shadiyeva Madina Djaloliddin qizi	
Raqamlashtirish sharoitida innovatsion faoliyatning o'ziga xos xususiyatlari	231
Nazarova Latofat Toirjon qizi	
O'zbekistonda masofaviy bank xizmatlarini rivojlantirishdagi muammolar va ularni bartaraf etish yo'llari.....	235
Nurmuxammedov Matlab Yunusovich	
Davlat aktivlarini samarali boshqarish hamda nazorat qilishni takomillashtirish.....	240
Mirzayev O., Nazarov G'ayrat Olim o'g'li	
Talabalarining oilali bo'lishiga ta'sir etuvchi omillarga iqtisodiy baholashda yangicha yondashuv.....	246
O. U. Shomurodov, Z. U. Uroqov, A. T. Ablahatov, A. A. Suyarov, J. S. Urazov	
Methodological Aspects for Branding in Private Schools.....	251
Odilova Sitora Sayfitdin qizi	
Совершенствование процедуры оценки эффективности и результативности расходов государственного сектора.....	256
Олимов Элёр Фазлиддин угли, Искандаров Суннатилло Бахриддин угли	
Logistika xizmatlari samaradorligini oshirishda blokcheyn texnologiyalardan foydalanish	261
Rajabov Orzujon Mamasoliyevich	
Markaziy Osiyoda energetika bozorini rivojlantirishning kelgusi istiqboli va imkoniyatlari.....	267
Saidov Mash'al Samadovich, Umarova Irodaxon Nuraliyevna	
Mamlakat iqtisodiyotini rivojlantirishda sug'urta bozorining innovatsion usullaridan foydalanishning konseptual asoslari	275
Narzullayeva Gulchehra Salimovna, Saidova Dilnozaxon Odiljon qizi	
Oliy ta'limda boshqaruv strategiyalari va ularni amalga oshirish mexanizmi.....	279
Saidqulova Firuza Farmonovna	
Jismoniy shaxslardan olinadigan daromadlarini soliqqa tortishning o'ziga xos xususiyatlari	283
Salimov Sherzod Baxtiyorovich	

O'zbekiston Respublikasidagi mavjud suv resurslarining iqtisodiy holati tahlili	288
Shanazarova Gulyora Baxtiyarovna	
Tijorat banklari kredit risklarini kamaytirish yo'llari.....	294
Tulkinova Maftuna Anvarbek qizi	
The use of Intellectual Systems in the Improvement of the Educational Process Management System in Higher Educational Institutions	303
Umarova Dilfuza Rakhmatilla qizi	
Oliy ta'lim tizimida yangi iqtisodiy mexanizmlarni shakllantirish	307
Xakimov Dilshodjon Rahmonaliyevich	
Global iqtisodiy sharoitida moliyaviy hisobotlar auditida muhimlikni baholashni xalqaro standartlar asosida takomillashtirish	311
Xasanova Nasiba Tolliboy qizi	
Qurilish materiallari sanoatida innovatsion klasterlarni tashkil etish istiqbollari	314
Yuldasheva Kamola Miraliyevna	
Oliy ta'lim muassasalarida gibrid bulut xizmat modelini qo'llash mexanizmini ishlab chiqish	319
Zaripov Bahodir Bobomurod o'g'li	
Роль инвестиций в системе железнодорожного транспорта в Республике Узбекистан	325
Акбарова Лайло Упашевна	
Gidrotexnik inshootlar betonlarini samaradorligini tahlil qilish va oshirish natijalari	330
Asqarov B. A., Karimov M. U., Xolmirzayev S.T., Obidjonov J. T.	
Maxsus iqtisodiy zonalar hududiga jalb etilgan investitsiyalar to'g'risida	334
Davlayev G'olib Ashurovich	
Yangi xizmat turi xizmatlar sohasini innovatsion boshqarishning metodologiyasi	337
Djurayeva Dilnoza Davron qizi	
Mintaqalar innovatsion salohiyatini baholashning uslubiy yondashuvlari	343
J. A. Ismatullayev, D. X. O'rinov	
Milliy qayta sug'urtalovchilarning xalqaro sug'urta bozoriga kirib borishi va kutilayotgan xavf-xatarlar	348
Jorabayev Jasur Abduraxmanovich	
Moliyaviy hisobotning xalqaro standartlari asosida tovarlar auditi natijalarini auditorlik hisobotida aks ettirish tartibi	354
Ibragimov M. M., Ergashev O. F.	
Turistik destinatsiyalarni tashkil etish va rivojlantirishning xorijiy tajribalari	358
Karimov Anvar Aktam o'g'li	
Jismoniy shaxslarning mol-mulk va yer soliqlarini hisoblash va undirish samaradorligini oshirish yo'llari	362
Qurbonov Muxiddin Abdullayevich	
Iqtisodiy xavfsizlikning institutsional tizimini tadqiq etishga uslubiy yondashuvlar	367
Mamatov Axmetjon Atajanovich, Allaberganov Zakir Gayibovich	
Davlatning iqtisodiy xavfsizligini ta'minlashning nazariy jihatlari	373
Mamatov Mamajan Axmadjonovich	
Paxta-to'qimachilik klasterlari eksport faoliyatini rivojlantirishning xorij tajribasi	380
Mansurov Saidxo'ja Kamalovich	
Korxonalar raqobatbardoshligini oshirish muammolari va dolzarb vazifalari	386
Musyeva Shoirazimovna	
Устойчивый и инклюзивный рост: взаимосвязь экономического прогресса с социальным равенством и экологическим управлением	390
Нодирбек Холбаев	
Mintaqalarni investitsion jozibadorligini taraqqiyot strategiyasiga ta'sirini statistik baholash	396
Nuriddinov Zufar Akbarovich	
Финансирование каракулеводства: преодоление финансовых вызовов в пустынных регионах Узбекистана	402
Нуриллаев Жамолiddин Ярашевич	
O'zbekiston investitsiya muhitini yanada yaxshilash va uning jozibadorligini oshirish	408
Oybek Elmuratov	
Intellectual mulkning iqtisodiy mazmuni va tarixiy rivojlanish bosqichlari	411
Maxmudova Nargiza Davlat qizi	

Implementation and use of Digital Technologies in Logistics Abstract.....	416
Kushakova Mamura, Koshakova Mukhlisa Surat qizi	
Innovatsion iqtisodiyot tushunchasining mazmun mohiyati	421
Abduqaxorov Bekzod O'tkir o'g'li	
Raqamlashtirish iqtisodiy o'sish va raqobatbardoshligini oshirish omili sifatida.....	426
Mamajonova Durdonahon Mamaruzi qizi	
O'zbekistonda tashqi savdoni notarif usullar orqali tartibga solishning mamlakat iqtisodiyotiga ta'siri.....	431
Norqobilov Akobir Iso o'g'li	
Инновационные методы переработки горных отходов для экологической устойчивости в Узбекистане	437
Аскарлов Бахтиер Аскарлович, Собирова Мукаддас Хамидуллаева	
Опыт зарубежных стран по стимулированию производства сельскохозяйственной продукции и перспективы внедрения в Узбекистан.....	442
Холиков Сулаймон Уткир угли	
Xo'jalik yurituvchi subyektlarda strategik boshqaruv hisobini tashkil qilishning uslubiy jihatlar.....	447
Pardayeva Shahnoza Abdinabiyevna	
O'zbekiston Respublikasida kichik biznes va xususiy tadbirkorlik faoliyatini moliyalashtirishni statistik tahlili.....	452
Sayfullayev Siddik Nosirovich	
Sug'urta tashkilotining innovatsion risklarini baholash.....	457
Sattorov Shoxrux Maxmudjon o'g'li	
Kapital bozori rivojlanishining zamonaviy tendensiyalari	462
Turdiyeva Uzeyda Omirbayevna	
Адаптивный искусственный интеллект в управлении человеческими ресурсами.....	469
Хайдарова Малика Шокирджановна	
Oliy ta'lim muassasalarida moliyaviy mablag'lardan samarali foydalanishga xizmat qiluvchi zamonaviy va istiqbolga mo'ljallangan huquqiy asoslarning yaratilganligi to'g'risida.....	478
Xayriddinov Shuxrat Botirovich	
Investitsiya loyihalariga ta'sir qiluvchi risklarni sifat jihatdan baholash usullarining o'ziga xos xususiyatlari	482
Shaislamova Nargiza Kabilovna	
Tijorat banklari tomonidan investitsion loyihalarni kreditlash tartib va ularni takomillashtirish yo'llari	491
Yunusova Ozoda Anvarjon qizi	
Hududlar iqtisodiy xavfsizligini ta'minlashda soliq salohiyatini oshirishning nazariy jihatlar.....	498
E. N. Raximov	
Konsolidatsiyalashgan moliyaviy hisobot tuzishning zarurligi.....	504
Avazov Ixom Ravshanovich	
Inson resurslarini boshqarishning innovatsion usullarini joriy etish vositalarini ishlab chiqish.....	509
Djuraeva Guzal Shavkatovna	
Agrar soha korxonalarining moliyaviy qo'llab-quvvatlash tizimini takomillashtirish.....	513
Erkinxojiyev Ismoiljon Ikromjon o'g'li	
Korporativ qimmatli qog'ozlar asosida korxonalarni moliyalashtirishning ilg'or xorij tajribalari.....	517
Igitov Jurabek Kuzibekovich	
The impact of corporate governance on firm performance and financial stability	524
Muhammadyor Yunusov	
Mintaqalarda kamg'allik darajasini pasaytirish va xorij tajribasidan foydalanish yo'llari.....	537
Musulmonova Shahlo Nasriddinovna	
Makroiqtisodiy barqarorlikni mustahkamlash soliq ma'muriyatchiligini samarali tashkil etish yo'llari	541
Mutalova Dilorom Maxamadjanovna, Kenjaboyeva Nigina	
Iqtisodiy savodxonlik hamda tadbirkorlik qobiliyati o'rtasidagi to'g'ri nisbatdagi bog'liqlik munosabatining fundamental asoslari.....	544
Tuxtayeva Muyassar Shovkat qizi	
Korxonalarining bankrotlik riskini baholashning xalqaro modellari.....	550
Umarova Hulkar Umidulloyevna	
O'zbekistonda korxona boshqaruvida kadrlar salohiyatidan foydalanish amaliyotini rivojlantirishning xorij tajribasi	555
Do'stova Aziza Qahramonovna	

Raqamli iqtisodiyot sharoitida boshqaruv tizimining xususiyatlari.....	559
Iroda Majidova	
Ziyorat turizmini rivojlantirishning muhim xususiyatlari	565
Mirzayev Qulmamat Jonuzoqovich, Shukurov Tohirjon Izzatullo o'g'li	
Qandolat mahsulotlari bozorida marketing tadqiqotlarini asosiy yo'nalishlari	569
Tuychiyeva Vasila Faxriddin qizi	
“Зелёная экономика” как фактор повышения экономического роста страны.....	573
Тураева Адиба Икрамовна	
Oilada sarf-xarajatlar samarasiga erishishning muhimligi.....	580
Xasanov Rustam Rabimovich	
Aholi farovonlik darajasidagi farqlarni tartiblash yo'nalishlari.....	583
Xasanov Rustam Rabimovich, Turdiyev Zoxidjon Rustamovich	
Совершенствование оценки стоимости объектов недвижимости в Узбекистане на основе зарубежного опыта.....	588
Хомитов К. З., Халилова Л. Ш.	
Mamlakatimizda qishloq xo'jaligida kooperatsiya munosabatlarini rivojlantirishda xoriy tajribalaridan foydalanishning ahamiyati.....	594
Choriyeva Nigina Kaxramonovna	
Davlat xaridlari tizimini takomillashtirish yo'llari	598
Alimbayeva Sevara Alimbayevna	
Yengil sanoatni rivojlanishida Germaniya tajribasi.....	601
F. Jumaniyazova, G'ulomov Ibroxim Rustam o'g'li	
The efficiency of usage of Islamic finance instruments in security market.....	607
Khasanov Umarbek Begmat ugli	
Tadbirkorlik subyektlari eksportini rivojlantirishda raqamli platformalardan foydalanishning xoriy tajribalari va ulardan foydalanish yo'llari.....	613
Mamasoatov Dilshod Ravshanovich	
O'zbekistonda kichik biznes va xususiy tadbirkorlik subyektlarini tashkil qilinishining hozirgi holati va muammolari	621
Nutfulloev Tolib G'olib o'g'li	
Mehnat bozorida raqamli texnologiyalardan foydalanish metodologiyasini takomillashtirish	627
Maxammadiyev M. M.	
Ishlab chiqarishni modernizatsiya qilish sharoitida mahsulot tannarxini optimallashtirish asoslari.....	632
Narzullayeva Gulchehra Salimovna	
Elektron pullarni rivojlantirish yo'llari	636
Rustamov Maqsud Suvonqulovich, Egamberganov Mirzabek Odilbek o'g'li	
Загрязнение окружающей среды в Узбекистане: проблемы, причины и пути решения	644
Ишонкулова Феруза Асатовна, Шукuroв Тимур Умидович	
Raqamli iqtisodiyot sharoitida tijorat banklarini transformatsiyalash modeli orqali takomillashtirish	649
Norov Akmal Ruzimamatovich, Norova Nozima Nabiyeuna	
Land Tax Received From Individuals and its Share in the Budget of the Republic of Uzbekistan	656
Hakimov Feruz Khurshid ugli	
O'zbekistonda "yashil" iqtisodiyot va iqlim o'zgarishi bilan bog'liq xarajatlar tahlili	659
Isaxonova Ruxshona Muzaffar qizi, Sharapova Mashxura Azadovna	
Qurilish xizmatlari ma'lumotlar tizimini takomillashtirish imkoniyatlari	665
Nurfayziyev Zayniddin Boymurodovich, Nurfayziyev Elyor Zayniddinovich	
Ipotekali kreditlashni rivojlantirishning xoriy davlatlar tajribasi va uni O'zbekistonda tatbiq etish yo'llari	670
Turdiyev Shaxriddin Erxonovich	
Suv resurslaridan foydalanishda xoriy tajribalari	675
Berdiyev Anvar Abdivaliyevich	
Auditda yetarli va mos dalillarni to'plash tartibi	681
Meliyev Isroil Ismoilovich	
"Yashil" iqtisodiyot konsepsiyasining shakllanishi va rivojlanishi	686
Urunbayev Saparbek Samatovich	
Uy-joy fondini boshqarish samaradorligini oshirishning ustuvor yo'nalishlari.....	692
Xolmuradov Raxmatilla Ne'matillaevich	
O'zbekiston mahsulotlarining tashqi bozordagi raqobatbardoshligi xususiyatlari va onlayn platformalar.....	699
Baymuradov Shoxrux Maxmudovich	

Factors affecting investment attractiveness in the global investment landscape.....	704
Otaboev Akhmed Makhsubek o'g'li, Juliana Juliana, Fazliddin Nasriddinov	
Xalqaro migratsiyaning O'zbekiston mehnat bozori va inson kapitaliga ta'siri.....	709
Tilabova Kumush Farhod qizi	
Анализ и оценка естественного освещения помещений образовательных учреждений.....	714
Пирмухамедова Шахноза	
Актуальные вопросы укрепления доверия населения к банковской системы Республики Узбекистан...	719
Рузибоева Нилуфар Тулкин кизи	
Методические подходы к формированию механизмов стратегического управления развитием химической отрасли.....	725
Бибутова Шахло Саъдуллаевна	
Iqtisodiyotni rivojlantirishda erkin iqtisodiy zonalarni tashkil etishning afzalliklari va muammolari	730
Axmedova Dilbar Buronovna	
Natijaga yo'naltirilgan budjetlashtirishda sog'liqni saqlash muassasalarini moliyalashtirishning mohiyati.....	734
Ishmanova Diana Nurmadovna	
Oziq-ovqat sanoatini tashkiliy-iqtisodiy jihatdan rivojlanti-rishning nazariy asoslari.....	737
Muxtorova Madina Azamat qizi	
Ipoteka kreditlari sohasidagi islohotlar va kelajakdagi istiqbollar	741
A'zamxo'jayeva Nihola Sulaymon qizi	
Sanoat ishlab chiqarish tizimining investitsion xususiyatlari.....	746
Yodgorova Xalima To'liqinovna	
Budjet ijrosini samarali ta'minlashda davlat xaridlarining ahamiyati.....	752
Sholdarov Dilshod Azimiddin o'g'li, Fayzullayeva Zilola Ravshanovna	
Aholi sog'ligi – milliy boylikning tarkibi va jamiyat taraqqiyotining muhim shartidir.....	763
Djumabayeva Shaira Xalillayevna	
Moliyaviy hisobotlarning xalqaro standartlari: hisob siyosati	769
Rizayev Nurbek Kodirovich, Mamatova Charos Shavkiddinovna	
Milliy iqtisodiyotni rivojlantirishda investitsion muhitning o'rni	778
Valiyeva Sayyora Xushbaqovna	
Davlat ishtirokidagi korxonalarda korporativ ijtimoiy mas'uliyat ("Rossiya temir yo'llari" OAJ misolida)	784
Xidirova Marg'uba Rustamovna, Saidqulov Avazbek Botirqul o'g'li	
Raqamli transformatsiyaning O'zbekistonning investitsion jozibadorligiga ta'siri	790
Saitkamolov Muxammadxo'ja Sobirxo'ja o'g'li, Markabayeva Jansaya Aybek qizi	
Trade Marketing in the Era of Social Media: Strategies for Attracting and Retaining Customers Through Social Media Platforms.....	795
Mamatkulova Shoirja Jalolovna	
Mamlakatimiz to'qimachilik tarmog'ining zamonaviy holati va tendensiyalari.....	800
Azizxon Tillyaxodjayev	
Physical Activity and Education, Trends in the Sports Industry	807
Axtamov Djamshed Baxromovich	
Davlat moliyaviy nazoratining amalga oshirishning metodologik masalalari.....	812
Hakimov Nodir Nazarovich	
Avtomobil yo'llari tizimidagi tashkilotlarda buxgalteriya hisobi va ichki nazorat tizimini tashkil qilishning o'ziga xos jihatlari.....	818
Abduraxmanov Ramazon Abdullayevich	
Inson kapitali indeksini oshirishda ta'lim tizimini rivojlantirish yo'nalishlari	826
Akhmadaliev Nikholakhon	
Global iqtisodiyot sharoitida bank inqirozlarining kelib chiqish sabablari va ularni boshqarish yo'nalishlari	829
To'xtayeva Umida Shamsiddin qizi	
Усовершенствование практики управления инфляцией на примере зарубежного опыта.....	833
Нишанбаева Наргиза Бохадировна	
Sud-buxgalteriya ekspertizasini tayinlashning tashkiliy-huquqiy ta'minoti.....	837
Darvishov Sarvarbek Rustamovich	
Mudofaa majmui va huquq muhofaza qilish organlari muassasalari, tashkilotlari g'azna ijrosi	845
Fayzullayeva Zilola Ravshanovna	
The Concept and Theoretical Foundations of Marketing Strategy in Regional Development.....	851
Diyorakhon Ibragimovna Kholmurotova	

Umumta'lim maktablarini moliyalashtirishning o'ziga xos xususiyatlari	857
Turayev Ochil Yarashevich	
Innovatsion faoliyat moliyaviy modellari va mexanizmlarini rivojlantirishning konseptual asoslari	861
Ruzibayeva Nargiza Xakimovna	
15-sonli MHXS asosida bitim narxini aniqlash	869
Toshpo'latova Munisabonu Ibrohim qizi	
Issiqlik ta'minoti xizmatlarini ko'rsatish samaradorligi va sifatini baholash ko'rsatkichlari tizimi.....	873
Abdulaziz Abdumo'minovich Matro'ziyev	
The Role of Local Budgets in Tax Policy	877
Mukaddasova Gavxarxon Nodirxonovna	
Korporativ boshqaruv mexanizmlarini takomillashtirish negizida innovatsion muhitni shakllantirish asoslari.....	881
Bobobekov Ergash Abdumalikovich	
Fermer xo'jaliklari samarali faoliyatining asosiy statistik ko'rsatkichlari va ularning tahlili	887
M. Sh. Axmedova	
O'zbekiston Respublikasida kambag'allikni qisqartirishning institutsional va huquqiy asoslari	892
Xudoyberdiyev Jamshid Juraboy o'g'li	
Global biznes muhitining korporativ boshqaruv tizimiga ta'siri.....	897
Egamberdiyev Shuxrat Satimbayevich	
Sug'urta faoliyatida andarrayting xizmatini takomillashtirish	901
Qarshiyev Daniyar Eshpulatovich, Rajabboyev Muzaffar Erkaboyevich	
Qozog'iston sug'urta bozori tahlili	906
Qarshiyev Daniyar Eshpulatovich, Djalilova Malika Shuxratovna	
Tashqi savdoni tashkil etish va tartibga solishda merkantilistlar g'oyalarining tutgan o'rni	911
Turayev Nurbek Muxammadovich	
Актуальные вопросы обеспечения экологической безопасности.....	919
Исроилов Боходир Ибрагимович, Хасанов Ойбек Мардонович	
Qo'shilgan qiymat solig'ini budjetdan qaytarish tartibini takomillashtirish	923
Qurbonov Muxiddin Abdullayevich	
Aholini qishloq xo'jaligi mahsulotlari bilan ta'minlash samaradorligini oshirish yo'nalishlari.....	927
Ochilova Maftuna Toshpulat qizi	
Fermer xo'jaliklari samarali faoliyatini tashkil etishning asosiy omillari	932
M. Sh. Axmedova	
Bank xizmatlarini shakllantirish bo'yicha xorijiy ilg'or davlatlar tajribasi.....	936
Ergashev Azizxon Avazxon o'g'li	
Ikkiyoqlama soliqqa tortish munosabatlarini tartibga solishga oid ilmiy-nazariy qarashlar	941
Rajapov Shuxrat Zaripbayevich	
Как достичь высоких показателей устойчивости и избежать гринвошинг или роль ESG отчетности в достижении ЦУР в Узбекистане	947
Салахутдинова Юлдуз Голибовна	
Moliyaviy firibgarliklarga qarshi kurashishda raqamli texnologiyalardan foydalanish imkoniyatlari.....	952
Gadaev Ismat Yadgarovich	
Блокчейн-технология и информационная безопасность в цифровой экономике Узбекистана.....	955
Кадиров Алишер Исмаилович	
O'zbekiston Respublikasining agrar siyosati va uni takomillashtirish yo'llari.....	959
Ibrohimov Boburmirzo Baxtiyor o'g'li, Tursunov Abdulxamid G'afurjon o'g'li	
Innovatsion faoliyat moliyaviy modellari va mexanizmlarini rivojlantirishning konseptual asoslari	964
Ruzibayeva Nargiza Xakimovna	
Issiqlik ta'minoti xizmatlari sifatiga ta'sir etuvchi omillar va ularni baholash	972
Abdulaziz Abdumo'minovich Matro'ziyev	
The Use of Modern Management Methods in the Management of Housing Stock in the Digital Economy Conditions	976
Mamanazarov Oybek Shomurodovich, Inoyatova Durdona Shoxaydarovna	

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASINING AGRAR SIYOSATI VA UNI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI

Ibrohimov Boburmirzo Baxtiyor o'g'li

Namangan muhandislik texnologiya instituti "Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti" ixtisosligi bo'yicha 2-kurs tayanch doktranti

Tursunov Abdulxamid G'afurjon o'g'li

Iqtisodiyot (tarmoqlar va sohalar bo'yicha) yo'nalishi magistranti

Annotatsiya: Ushbu maqolada O'zbekiston agrar sohasining tarixiy tendensiyalari, mavjud muammolari va takomillashtirishning istiqboldagi yo'llari ko'rib chiqiladi. Maqolada ilmiy adabiyotlardan olingan fikrlar, mintaqaviy qiyosiy tahlillar asosida tavsiyalarni modellashtirish ilgari suriladi. Qishloq aholisining turmush darajasini oshirish uchun inklyuziv ma'lumotlarga asoslangan strategiyalar muhimligi, sohalariga ustuvor ahamiyat berish orqali O'zbekiston qishloq xo'jaligi sohasida oziq-ovqat xavfsizligi, iqtisodiy o'sish va ekologik barqarorlikni mustahkamlashga oid tahlillar ko'rib chiqiladi.

Kalit so'zlar: Agrar siyosat, Iqtisodiyot, barqaror rivojlanish, diversifikatsiya, texnologiyalarni o'zlashtirish, tartibga solish, davlat, tahlil.

Abstract: This article examines the historical trends, current problems and future ways of improvement of the agricultural sector of Uzbekistan. The article proposes modeling of recommendations on the basis of opinions taken from scientific literature, regional comparative analysis. The importance of inclusive information-based strategies to improve the living standards of rural residents, and the analysis of strengthening food security, economic growth and environmental stability in the agricultural sector of Uzbekistan by prioritizing sectors will be considered.

Key words: Agrarian policy, Economy, sustainable development, diversification, adoption of technologies, regulation, state, analysis.

Аннотация: В данной статье рассматриваются исторические тенденции, текущие проблемы и будущие пути совершенствования аграрного сектора Узбекистана. В статье предлагается моделирование рекомендаций на основе мнений, взятых из научной литературы, регионального сравнительного анализа. Будет рассмотрена важность инклюзивных информационных стратегий по повышению уровня жизни сельских жителей, а также анализ укрепления продовольственной безопасности, экономического роста и экологической стабильности в аграрном секторе Узбекистана путем определения приоритетных секторов.

Ключевые слова: Аграрная политика, Экономика, устойчивое развитие, диверсификация, внедрение технологий, регулирование, государство, анализ.

KIRISH

Mamlakatning agrar siyosati uning agrar sektorini shakllantirishda, ishlab chiqarish darajasiga, oziq-ovqat xavfsizligiga va qishloqlar turmush tarziga ta'sir ko'rsatishda hal qiluvchi rol o'ynaydi. Biroq, ko'plab davlatlar qatori O'zbekiston ham barqaror o'sish va rivojlanish uchun o'zining agrar siyosatini optimallashtirishda tartibga solish muammolari va imkoniyatlariga duch kelmoqda.

O'zbekiston agrar siyosatining zamirida qishloq xo'jaligi amaliyotini modernizatsiya qilish, hosildorlikni oshirish, aholining oziq-ovqat xavfsizligini ta'minlashga qaratilgan tashabbuslar mujassam etgan¹.

Takomillashtirishning asosiy yo'nalishlaridan biri qishloq xo'jaligida diversifikatsiyani rag'batlantirishdan iborat. Xususan, almashlab ekishni rag'batlantirish, meva-sabzavot kabi qimmatli ekinlarni yetishtirishni qo'llab-quvvatlash va barqaror chorvachilikni rivojlantirish bozor o'zgarishlariga va iqlim o'zgarishi ta'siriga chidamlilikni oshirishi mumkin. Bunday diversifikatsiya nafaqat oziq-ovqat xavfsizligini mustahkamlaydi, balki qishloq jamoalari o'rtasida daromad olish uchun yangi yo'llarni ochadi.

1 B.Ibrohimov, Raximov. B Rational Usa And Regulation Of Resources In Agriculture: IJPSAT VOL. 26 No. 2 May 2021, pp.225-228

Yana bir muhim jihat, qishloq xo'jaligida texnologiyalarni joriy etish va innovatsiyalarni kuchaytirishdir. Aniq dehqonchilik, IoT-ga asoslangan monitoring tizimlari va barqaror sug'orish amaliyotlari kabi zamonaviy texnologiyalarni integratsiyalash resurs isrofgarchiligini minimallashtirish bilan birga hosildorlikni sezilarli darajada oshirishi mumkin. Bundan tashqari, qishloq xo'jaligi sohasidagi tadqiqotlar va ishlanmalarga sarmoya kiritish O'zbekistonning qishloq xo'jaligining noyob muammolari uchun moslashtirilgan yechimlarni yaratishga yordam berishi va qo'llab-quvvatlashda davom etishi zarur.

Agrobiznesni rivojlantirishni rag'batlantirish va bozor aloqalarini kuchaytirish qishloq xo'jaligi qiymat zanjiri bo'ylab teng o'sishni ta'minlash uchun juda muhimdir. Kichik dehqon xo'jaliklarini moliyalashtirish, o'qitish va bozor ochiq kirishlari orqali qo'llab-quvvatlash tashkil etish, ularning mahsuldorligi va daromad darajasini oshirish mumkin, bu esa qishloqning umumiy farovonligiga hissa qo'shadi².

Ushbu maqolada biz O'zbekistonni agrar siyosatini hozirgi bosqichini ko'rib tahlil qilib chiqamiz, uning kuchli va zaif tomonlari hamda yanada barqaror va barqaror qishloq xo'jaligi sektori sari o'zgartirish yo'llarini o'rganamiz. Mavjud strategiyalarni tahlil qilish va innovatsion yondashuvlarni taklif qilish orqali biz O'zbekiston qishloq xo'jaligini rivojlantirish bo'yicha global miqyosda agrar siyosatni takomillashtirish bo'yicha davom etayotgan munozaraga va rivojlanish strategiyalarigalariga o'z tadqiqotimiz bilan hissa qo'shishni maqsad qilganmiz.

MAVZUGA OIDA ADABIYOTLAR SHARHI

Mahalliy olimlardan Z. Tulyaganova, I. Yunusova, M. Ablakulovalar "O'zbekistonda qishloq xo'jaligi islohotlari, muammolar va imkoniyatlar, investitsion muhit jozibadorligini oshirishning ustuvor yo'nalishlari" adabiyotida O'zbekiston agrar sektorining tarixiy sharoiti va zamonaviy muammolarini chuqur o'rganadi. Tadqiqot qishloq xo'jaligida o'tgan davrdagi islohotlarni tanqidiy baholaydi, muvaffaqiyatlar va qo'shimcha e'tibor talab etiladigan sohalarni yoritadi³.

O. Norqulov esa "Markaziy Osiyoda agrar siyosat: Qozog'iston va O'zbekistondan olingan saboqlar" kitobida O'zbekiston va Qozog'istonga e'tibor qaratib, Markaziy Osiyodagi agrar siyosat tahlili qilingan. agrar siyosat tuzilmalaridagi o'xshashlik va farqlarni o'rganar ekan, O. Norqulov qishloq xo'jaligi mahsuldorligi va qishloq turmush darajasini oshirishda samarali ekanligi aniqlaydi. Ushbu qiyoslashda O'zbekistonning agrar siyosatini mintaqaviy ilg'or tajribalarga moslashtirish bo'yicha tavsiyalar beradi⁴.

Shaxnoza Yuldasheva va Odinoxon Po'latovalar barqaror qishloq xo'jaligi amaliyotlarining O'zbekiston agrar sektoriga ta'sirini simulyatsiya qilish dinamikasi modellashtirishdan foydalanadi. Ekinlar hosildorligi, suvdan foydalanish va atrof-muhit omillari bo'yicha miqdoriy ma'lumotlarni birlashtirish orqali mualliflarning tadqiqoti iqlimga mos dehqonchilik texnikasini qo'llashning potentsial afzalliklarini ilgari suradi. Qishloq xo'jaligi siyosati doirasida barqarorlikni oshirish bo'yicha dalillarga asoslangan tavsiyalarni bildiradi⁵.

Ushbu olimlar tadqiqotlarida O'zbekistonning agrar siyosatini tahlil qilishda ko'p tarmoqli yondashuvni, tarixiy tushunchalarni, qiyosiy istiqbollarni, manfaatdor tomonlarning ishtiroki va ma'lumotlarga asoslangan siyosat modellashtirishni tahlil qiladi. Ushbu adabiyotlar tahlili O'zbekiston qishloq xo'jaligi sektorining barqarorligi, unumdorligi va inklyuzivligini oshirish uchun yaxlit strategiyalarni ishlab chiqishga xizmat qiladi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Ilmiy izlanish jarayonida aniq faktlar asosida tadqiqot o'tkazishda ma'lumotlar guruhlariga ajratish hamda iqtisodiy matematik usullar, iqtisodiy statistik usullardan foydalanilgan.

NATIJA

O'zbekistonda amalga oshirilayotgan davlat agrar siyosati birinchi navbatda mamlakatda mustahkam oziq-ovqat bazasini, yer va suvdan oqilona foydalanish shart-sharoitlarini yaratish, mulkchilikda davlat monopoliyasini keskin cheklash va xususiy mulk egaligi hamda mulkchilikning boshqa shakllariga keng yo'l ochish, turli mulkchilik shaklidagi qishloq xo'jaligi korxonalariga teng rivojlanishiga erishish va ularni har tomonlama qo'llab-quvvatlash masalalariga qaratilgan⁶.

2 B. Ibrohimov, Z. Abdulkakimov Increasing The Efficiency Of Agricultural complex clusters : International Conference on Digital Society , Innovations & Integrations of Life in New Centry 2021.02.20.

3 Tulyaganova, Z., Yunusova, I., & Ablakulova, M. (2024). INVESTITSION MUHIT JOZIBADORLIGINI OSHIRISHNING USTUVOR YO'NALISHLARI. Ta'lim innovatsiyasi va integratsiyasi, 17(2), 159-165.

4 Норкулов, О. (2024). О 'zbekistonning ichki siyosiy taraqqiyot trendlari va tashqi siyosat masalalari. Узбекистан—стратегия 2030 с точки зрения молодых ученых: экономика, политика и право, 1(1), 135-144.

5 Yuldasheva, S., & Po'latova, O. (2023). O'ZBEKISTONDA QISHLOQ XO'JALIGINI RIVOJLANTIRISH YO'NALISHLARI. Инновационные исследования в современном мире: теория и практика, 2(10), 55-57.

6 B. Ibrohimov, B. SH. Yo'ldashev O'zbekistonda qishloq xo'jaligini rivojlantirish strategiyasining xayotiy va aniq vazifalarini bajarilishi hamda samaradorligi: NamMTI 2022-yil 15-16-aprel

O'zbekiston Respublikasi agrar siyosatining asosiy maqsadlari quyidagilardan iborat:

- mamlakatning oziq-ovqat xavfsizligini ta'minlash, aholini, sanoatni qishloq xo'jaligi mahsulotlari bilan ta'minlash;
- qishloq aholisining turmush darajasini oshirish;
- qishloq xo'jaligi mahsulotlari eksportini oshirish evaziga chet el valutalari tushumini ko'paytirish;
- qishloq xo'jaligiga tushayotgan tushumlarni boshqa tarmoqlar o'rtasida taqsimlashni mo'tadillashtirish;
- qishloq xo'jaligida tarkibiy o'zgarishlarni amalga oshirish;
- qishloq xo'jaligida raqobat muhitini kuchaytirish;
- qishloq infratuzilmasini rivojlantirish va takomillashtirish;
- qishloq xo'jaligida bozor munosabatlarini shakllantirish va rivojlantirish;
- qishloq xo'jaligida tadbirkorlar sinfini shakllantirish va rivojlantirish;
- qishloq xo'jaligida mehnat unumdorligini oshirish va tarmoqning iqtisodiy samaradorligini ko'tarish.

O'zbekiston Respublikasida qishloq xo'jaligini isloh qilish juda murakkab sharoitlarda amalga oshirilmoqda. Bu sharoitlarga quyidagilarni kiritish mumkin:

- moliyaviy mablag'larning talab darajasidan kam bo'lishi, yetishmasligi;
- qishloq xo'jaligining moddiy-texnika bazasi eskirib qolganligi;
- qishloqda mehnat motivatsiyasi, manfaatdorligi nisbatan pastligi;
- qishloq xo'jaligi va sanoat mahsulotlariga shakllanayotgan narxlar paritetining qishloq xo'jaligi uchun qulay holda rivojlanmaganligi;
- qishloq xo'jaligida bozor infratuzilmasining yetarli darajada yaxshi rivojlanmaganligi;
- qishloq aholisining xarid qobiliyati nisbatan pastligi;
- qishloq xo'jaligiga nisbatan arzon va sifatli mashina va texnikalarni olib kelish imkoniyatlari cheklanganligi;
- qishloq xo'jaligi uchun kimyoviy vositalar, ma'danli o'g'itlar, yoqilg'i moylash materiallarini yetkazib berish (ayrimlarini ishlab chiqarishning) kamayishi;
- yer va suv resurslarining sifati pasayishi.

Shu kabi qiyinchiliklarga qaramay mamlakatda iqtisodiy islohotlar puxta o'ylangan holda olib borilmoqda va u o'zining ijobiy samarasini bera boshladi.

O'zbekistonda qishloq xo'jaligini davlat tomonidan tartibga solish va qo'llab-quvvatlash borasida quyidagi ishlar amalga oshirilmoqda⁷:

- qishloq xo'jaligi korxonalari faoliyatining me'yoriy-huquqiy negizini takomillashtirish;
- qonunda ko'rsatilgan huquqlari buzilishiga yo'l qo'ymaslik;
- ularning ichki faoliyatiga aralashuvning har qanday ko'rinishiga yo'l qo'ymaslik;
- qishloq xo'jaligida maqbul baho siyosatini yuritish, doimiy ravishda qishloq xo'jaligi va sanoat tovarlar orasidagi baholar paritetini saqlab borish;
- daromadlar pasayib ketishiga yo'l qo'ymaslik;
- ilg'or texnika va texnologiyalar bilan ta'minlash tizimini takomillashtirish;
- fuqoralar tadbirkorlik faoliyati bilan erkin shug'ullanishlari va undan manfaatdorligining kafolatlari va sharoitlarini ta'minlash, ularning ishbilarmonlik faolligini oshirish hamda qonuniy huquqlari va manfaatlarini muhofaza qilish;
- moliya-kredit tizimini takomillashtirish hamda korxonalarning kredit manbalari va sarmoyalaridan foydalanish imkoniyatlarini kengaytirish;

7 Ibromimov, B. (2023). in uzbekistan, the agrarian sector has its place. в international bulletin of applied science and technology (T. 3, Выпуск 11, cc. 594–601). Zenodo. <https://doi.org/10.5281/zenodo.10254274>

- ishlab chiqarishga xizmat ko'rsatuvchi infratuzilmalarni kengaytirish va rivojlantirish;
- ulgurji va mayda ulgurji savdoni rivojlantirish, korxonalarning xomashyo, axborotlar va texnologiyalardan erkin va o'rta biznes korxonalari tomonidan ishlab chiqarilayotgan mahsulotlarni ichki va tashqi bozorlarda sotish tizimini takomillashtirish;
- qishloq xo'jaligi hisobi va tahlili tizimini takomillashtirish, ular uchun davlat statistika, buxgalteriya va soliq hisobotining soddalashtirilgan tartibini joriy etish;
- kadrlar tayyorlash, qayta tayyorlash va malakasini oshirish tizimini rivojlantirish;
- pul-kredit tizimining barqaror faoliyatini ta'minlash uchun sug'urta tizimi ahamiyatini oshirish;
- yerga mulkchilik, yer va suvdan samarali foydalanish mexanizmini shakllantirish⁸.

Qishloq xo'jaligida islohatlarning huquqiy-me'yoriy bazasini yaratish korxonalarning iqtisodiy erkinligini taminlash hamda ularning qonuniy biznes bilan shug'ullanishlariga imkon beruvchi huquqlari va imtiyozlarini kafolatlashning eng muhim shartlaridan biri hisoblanadi.

Respublikamizda fermer xo'jaliklarini huquqiy jihatdan himoya qilish bilan bir qatorda ularni iqtisodiy dastaklar orqali har tomonlama rag'batlantirish choralari ham amalga oshirilmoqda. Davlatning iqtisodiy rag'batlantirish choralari quydagi mexanizmlardan tashkil topadi :

- moliya-kredit tizimi orqali qo'llab-quvvatlash;
- tabaqalangan va imtiyozli soliq tizimidan foydalanish;
- baholar paritetini saqlash;
- tashqi iqtisodiy faoliyatni rag'batlantirish va boshqalar⁹.

Fermer xo'jaliklari faoliyatini iqtisodiy dastaklar orqali qo'llab-quvvatlash choralari fermer xo'jaliklarining rivojlanishiga qulay shart-sharoitlar yaratish maqsadida davlat tomonidan beriladigan iqtisodiy rag'batlantirish choralaridan tashkil topadi. Bunday chora-tadbirlar sarasiga soliqlar to'lashda yengilliklar berish, imtiyozli shartlar va foizlarda kreditlar berish, davlat buyurtmasi bo'yicha xarid qilinadigan mahsulotlarga kafillangan baholar belgilash, eksport-inport operatsiyalarida qulay tariflar va to'lovlar o'rnatish kabi iqtisodiy dastaklar kiradi.

Fermer xo'jaliklari sifatida qayta tashkil etilgan qishloq xo'jaligi korxonalari hududida tuzilayotgan muqobil mashina-traktor parklari soliq solish shartlari va qishloq xo'jaligi tovar ishlab chiqaruvchilarga ko'rsatilayotgan xizmatlar (yer haydash, ekish, ishlov berish, hosilni yig'ishtirish va boshqalar) uchun hisob-kitoblar bo'yicha "O'zagromashservis" uyushmasi viloyat birlashmalarining mashina-traktor parklariga tenglashtirildi. Shuningdek, fermerlar va boshqa qishloq xo'jaligi korxonalarga lizing xizmati ko'rsatuvchi korxonalarga ham bir qator imtiyozlar berilgan, xususan, Prezidentimiz Shavkat Mirziyoyev 29-mart kuni "Agrar sektorni zamonaviy qishloq xo'jaligi texnikalari bilan ta'minlashni rag'batlantirishning qo'shimcha chora-tadbirlari to'g'risida"gi qarorni imzoladi¹⁰. Hujjat qishloq xo'jaligi mahsulotlarini yetishtirishda zarur agrotexnik tadbirlarni o'z vaqtida va sifatli amalga oshirish, agrar sektorda qishloq xo'jaligi texnikasiga bo'lgan talabni qondirish, qishloq xo'jaligi korxonalarini eskirgan texnikalar o'rniga zamonaviy va tejankor texnikalar bilan ta'minlashni rag'batlantirish tizimini takomillashtirish maqsadida qabul qilingan¹¹.

Tijorat banklariga lizing kompaniyalariga qishloq xo'jaligi texnikalarini yetkazib berish uchun qarz mablag'larini garov ta'minoti sifatida sotib olinadigan qishloq xo'jaligi texnikasini, kreditning butun davri uchun qarz mablag'larini qaytarmaslik xatarlaridan 100 foiz garov sifatida sug'urta polisini yoki uchinchi shaxslarning kafilligini qabul qilish orqali ajratish tavsiya etiladi.

Shu bilan birga, lizing oladigan xo'jalik yurituvchi subyektlar lizingga berilgan mulkka soliq to'lashdan lizing shartnomasi amal qiladigan muddatgacha ozod qilinadigan va lizing beruvchini soliqqa tortishda u lizingga berish uchun mulk xarid qilishga olgan kreditlar foizi hamda belgilangan boshqa to'lovlarning summasi uning jami daromadidan chegirib tashlanadigan bo'ldi. Buning ijobiy tomoni shundaki, endilikda fermerlar bir tomondan, zamonaviy qishloq xo'jaligi texnikalarini ancha yengil shartlarda va arzon to'lovlar evaziga lizingga olish imkoniyatiga ega bo'lsalar, ikkinchi tomondan, lizing beradigan korxonalar ham lizing xizmati sifati va samaradorligini muayyan darajada oshirishga muvaffaq bo'ladilar.

8 Maxmudov E.X., Isakov M. Yu Korxona iqtisodiyoti oquv qollanmasi Toshkent -2006

9 Ibrohimov, B. Nexus : Journal of Innovative Studies of Engineering Science (JISES) Volume: 02 Issue: 12 | 2023. <http://innosci.org/>. "The State Of Development Of The Agricultural Sector In Uzbekistan"

10 O'zbekiston Respublikasi Prezidentining qarori ,29.03.2023 yilfagi PQ-103-son

11 Ibrohimov, B. For Publication of Paper Entitled , in uzbekistan, the agrarian sector has its place, In Volume 3, Issue 11 of International Bulletin of Applied Sciences and Technology.

XULOSA

O'zbekiston agrar siyosatining tahlilini kuchli tomonlari ham, takomillashtirish yo'nalishlariniha o'rganish muhimdir, ya'ni qishloq xo'jaligini rivojlantirish bo'yicha transformativ strategiyalar ishlab chiqish uchun zarurdir. O'tgan qishloq xo'jaligida amalga oshirilgan islohotlar O'zbekistonni jahon qishloq xo'jaligi bozorida asosiy o'rnini ko'tarish hissasini qo'shmoqda. Biroq suv tanqisligi, yerning tanazzulga uchrashi, cheklangan diversifikatsiya va resurslardan notekis foydalanish kabi muammolar saqlanib qolmoqda va bu barqaror o'sish uchun maqsadli tadbirlarni talab qiladi.

Taklif etilayotgan takomillashtirishlar diversifikatsiyani rag'batlantirish, texnologik innovatsiyalarni o'zlashtirish, manfaatdor tomonlarni jalb qilish asoslari va dalillarga asoslangan siyosat modellashtirishni o'z ichiga olgan yaxlit yondashuvni o'z ichiga oladi. Adabiyotlarni ko'rib chiqish, qiyosiy tahlillar, ishtirokchi tadqiqotlar va ma'lumotlarga asoslangan simulyatsiyalardan olingan tushunchalardan foydalanish siyosatchilarga inklyuziv, bardoshli va istiqbolli agrar siyosatni ishlab chiqish imkoniyatini beradi.

Barqarorlik, tenglik va mahsuldorlikka ustuvor ahamiyat berish orqali O'zbekiston o'zining qishloq xo'jaligi salohiyatini ochishi, oziq-ovqat xavfsizligini oshirishi, qishloqlarda bandlik imkoniyatlarini yaratishi va keng iqtisodiy rivojlanish maqsadlariga hissa qo'shishi mumkin. Davlat idoralari, ilmiy-tadqiqot institutlari, fuqarolik jamiyati va fermer hamjamiyatlarining hamkorlikdagi sa'y-harakatlari siyosat tavsiyalarini ta'sirchan harakatlarga aylantirish, O'zbekistonda va undan tashqarida jonli va barqaror qishloq xo'jaligi sektorini rivojlantirish uchun muhim ahamiyatga ega.

Foydalanilgan adabiyotlar royxati:

1. Maxmudov E.X., Isakov M.Yu. Korxona iqtisodiyoti oquv qollanmasi. – Toshkent. – 2006
2. Tulyaganova, Z., Yunusova, I., & Ablakulova, M. (2024). INVESTITION MUHIT JOZIBADORLIGINI OSHIRISHNING USTUVOR YO'NALISHLARI. Ta'lim innovatsiyasi va integratsiyasi, 17(2), 159-165.
3. Норкулов, О. (2024). О 'zbekistonning ichki siyosiy taraqqiyot trendlari va tashqi siyosat masalalari. Узбекистан – стратегия 2030 с точки зрения молодых ученых: экономика, политика и право, 1(1), 135-144.
4. Yuldasheva, S., & Po'latova, O. (2023). O'ZBEKISTONDA QISHLOQ XO'JALIGINI RIVOJLANTIRISH YO'NALISHLARI. Инновационные исследования в современном мире: теория и практика, 2(10), 55-57.
5. B.Ibrohimov, Raximov B. Rational Use And Regulation Of Resources In Agriculture: IJPSAT VOL.26 No .2 May 2021, pp.225-228
6. Ibrohimov, Z. Abdulkakimov Increasing The Efficiency Of Agricultural complex clusters : International Conference on Digital Society , Innovations & Integrations of Life in New Century. – 2021.02.20.
7. B.Ibrohimov B. Yo'ldashev O'zbekistonda qishloq xo'jaligini rivojlantirish strategiyasining xayotiy va aniq vazifalarini bajarilishi hamda samaradorligi: NamMTI. – 2022-yil. – 15-16-aprel.
8. B. Ibrohimov, B. Raximov Qishloq xo'jaligi ishlab chiqaruvchilarning suv tejovchi sug'orish texnologiyalarni joriy etish va uni samaradorligi : NamMTI 2022 yil 12-16-aprel
9. Ibrohimov, B. (2023). in uzbekistan, the agrarian sector has its place. в international bulletin of applied science and technology (T. 3, Выпуск 11, сс. 594–601). Zenodo. <https://doi.org/10.5281/zenodo.10254274>
10. Ibrohimov, B. For Publication of Paper Entitled , in uzbekistan, the agrarian sector has its place, In Volume 3, Issue 11 of International Bulletin of Applied Sciences and Technology.
11. Ibrohimov, B. Nexus : Journal of Innovative Studies of Engineering Science (JISES) Volume: 02 Issue: 12 | 2023. <http://innosci.org/>. "The State Of Development Of The Agricultural Sector In Uzbekistan"
12. Ibrohimov, B. Nexus : Journal of Innovative Studies of Engineering Science (JISES). Volume: 02 Issue: 12 | 2023 ISSN: 2751-7578. <http://innosci.org/>. " The Role of the Digital Economy in the Agricultural Sector in Uzbekistan and its Development".

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Xondamir Ismoilov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2024. № 3

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.

Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: [@iqtisodiyot_77](https://t.me/@iqtisodiyot_77)

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, [@iqtisodiyot_77](https://t.me/@iqtisodiyot_77) telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnalning ilmiyligi:

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali

O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi rayosatining 2023-yil 1-apreldagi 336/3-sonli qarori bilan ro'yxatdan o'tkazilgan.